

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003059

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ХНУ імені В. Н. Каразіна № 0302-Зк/1464 від 29.09.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зінченко Олександра Ігорівна
2. Oleksandra Zinchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1623-957X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 11-09-2025

Спеціальність за освітою: Міжнародні відносини суспільні комунікації та регіональні студії

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10141

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.25.31, 11.25.40, 11.25.41, 11.25.67

Тема дисертації:

1. Протидія кібертероризму як загрози сучасній національній безпеці держав Європейського регіону
2. Countering cyberterrorism as a threat to the modern national security of the states of the European region

Реферат:

1. Сучасний етап розвитку інформаційних технологій та глобалізація кіберпростору створили нові виклики для національної та міжнародної безпеки. У цьому контексті кібертероризм перетворився на одну з найсерйозніших загроз, що має транснаціональний характер і здатний підірвати стабільність цілих регіонів. Дане дослідження спрямоване на комплексний аналіз цього явища, виявлення його особливостей у сучасних умовах та розробку ефективних механізмів протидії. Актуальність роботи зумовлена декількома ключовими факторами. По-перше, стрімка цифровізація всіх сфер суспільного життя значно розширила можливості для кіберзлочинців. По-друге, гібридна війна, яку Росія веде проти України, наочно демонструє, як кібератаки можуть використовуватись для підриву критичної інфраструктури, дестабілізації політичної ситуації та впливу на громадську думку. По-третє, існуюча нормативно-правова база в Україні та на міжнародному рівні потребує серйозного вдосконалення для ефективного протистояння сучасним загрозам. Перший розділ дослідження присвячений теоретичним аспектам проблеми. Тут проводиться глибокий аналіз існуючих підходів до визначення понять «кібертероризм» та «кібербезпека». Авторка пропонує власне уточнене

визначення кібертероризму, яке враховує сучасні реалії та практики. Особлива увага приділяється аналізу мотивації кібертерористів, яка може бути політичною, ідеологічною, економічною або комбінованою. Також у розділі розглядаються новітні концепції захисту, такі як «кіберіммунітет» - системний підхід, що поєднує технічні, правові та соціальні засоби протидії. У другому розділі проводиться порівняльний аналіз систем кібербезпеки в провідних європейських країнах. На основі вивчення міжнародного досвіду автор формує конкретні рекомендації для України. Серед ключових пропозицій: • радикальне реформування CERT-UA з розширенням його повноважень; • впровадження секторального підходу до захисту критичної інфраструктури; • створення Національної програми кіберосвіти для підготовки фахівців; • встановлення посади кіберомбудсмена для захисту прав громадян у цифровому середовищі; • інтеграція питань кібербезпеки до стратегії Антитерористичного центру. Третій розділ зосереджений на аналізі конкретних випадків кібератак під час повномасштабного російського вторгнення. Детально досліджуються атаки на українську енергетичну систему, які призвели до масштабних відключень електроенергії. Окремий підрозділ присвячений аналізу вразливостей системи електронної охорони здоров'я. Особливу увагу приділено проблемі ядерної кібербезпеки, оскільки атаки на об'єкти ядерної інфраструктури можуть мати катастрофічні наслідки не лише для України, але й для всієї Європи. У висновках роботи обґрунтовується необхідність комплексного підходу до протидії кібертероризму, який має включати: 1. удосконалення національного законодавства з урахуванням європейських стандартів; 2. глибоку інституційну реформу органів кібербезпеки; 3. розвиток технологічних засобів захисту; 4. активізацію міжнародної співпраці; 5. підвищення кіберграмотності населення. Дослідження містить конкретні практичні рекомендації, які можуть бути використані при розробці державної політики у сфері кібербезпеки. Отримані результати становлять інтерес не лише для фахівців у галузі інформаційної безпеки, але й для політиків, правозахисників та представників академічної спільноти.

2. The current stage of the development of information technologies and the globalisation of cyberspace have created new challenges for national and international security. In this context, cyberterrorism has become one of the most serious threats, being transnational in nature and capable of undermining the stability of entire regions. This study aims to provide a comprehensive analysis of this phenomenon, identify its characteristics in the current environment, and develop effective countermeasures. The relevance of this work is determined by several key factors. First, the rapid digitalisation of all spheres of public life has significantly expanded opportunities for cybercriminals. Second, the hybrid war that Russia is waging against Ukraine clearly demonstrates how cyberattacks can be used to undermine critical infrastructure, destabilise the political situation, and influence public opinion. Third, the existing regulatory framework in Ukraine and at the international level needs serious improvement in order to effectively counter modern threats. The first section of the study is devoted to the theoretical aspects of the problem. It provides an in-depth analysis of existing approaches to defining the concepts of 'cyberterrorism' and 'cybersecurity'. The author offers a refined definition of cyberterrorism, which takes into account modern realities and practices. Particular attention is paid to analysing the motivations of cyberterrorists, which may be political, ideological, economic, or a combination thereof. The chapter also discusses the latest concepts of protection, such as 'cyber immunity' – a systematic approach that combines technical, legal, and social means of counteraction. The second chapter provides a comparative analysis of cybersecurity systems in leading European countries. Based on the study of international experience, the author formulates specific recommendations for Ukraine. Key proposals include: • radical reform of CERT-UA with an expansion of its powers; • introduction of a sectoral approach to critical infrastructure protection; • creation of the National Cyber Educational Program for training specialists; • establishment of the position of cyber ombudsman to protect citizens' rights in the digital environment; • integration of cybersecurity issues into the strategy of the Counterterrorism Centre of the SSU. The third section focuses on the analysis of specific cases of cyberattacks during the full-scale Russian invasion. Attacks on the Ukrainian energy system, which led to large-scale power outages, are examined in detail. A separate section is devoted to analysing the vulnerabilities of the electronic healthcare system. Particular attention is paid to the issue of nuclear cybersecurity, as attacks on nuclear infrastructure facilities could have dire consequences not only for Ukraine but for the whole of Europe. The

conclusions of the study justify the need for a comprehensive approach to countering cyberterrorism, which should include: 1. improvement of national legislation in line with European standards; 2. deep institutional reform of cybersecurity bodies; 3. development of technological protection means; 4. enhanced international cooperation; 5. improvement of cyber literacy among the population. The study contains specific practical recommendations that can be used in the development of state policy in the field of cybersecurity. The results are of interest not only to information security specialists but also to politicians, human rights activists, and representatives of the academic community.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Зінченко О. (2024). Політичні проблеми розвитку кібертероризму в міжнародному просторі. *Politicus*, 4, 154 – 160 DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-4.23> URL: http://politicus.od.ua/4_2024/25.pdf.
- Зінченко О. (2024). Вплив політичної ситуації в Україні на проблеми кібербезпеки Європейського Регіону. *Politicus* 5, 154 – 158 DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-5.21> URL: http://politicus.od.ua/5_2024/23.pdf.
- Зінченко О. (2024) Європейські регіональні засоби протидії кібертероризму. *Регіональні студії*, 39, 94 – 100 DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.39.15> URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/39/17.pdf>.
- Parfonova, I. & Zinchenko, O. (2024) Cybersecurity enhancement in the field of eHealth system development in Ukraine. *Medical Perspectives/Medični Perspektivi*, 29, 247-256. (Scopus; Web of Science). DOI: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2024.4.319402>. URL: <https://journals.uran.ua/index.php/2307-0404/article/view/319402/311061>. ISSN: 2307-0404.
- Zinchenko O. (2021) Development of cyberterrorism within COVID – 19. The 5th International scientific and practical conference «International scientific innovations in human life”: Proceedings of V International Scientific and Practical Conference», Manchester, 17–19 November 2021. С.682 – 687.
- Zinchenko O. (2021). Concepts and types of state’s national security. The 7th International scientific and practical conference «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects». December 19-21, 2021. С. 457 – 468.
- Zinchenko O. (2022). Cyberattacks as a Tool of Destructive Influence of Cyberterrorism. *International Journal of Science, Technology and Society*, 10(2). С. 23 – 26. DOI: <https://doi.org/0.11648/j.ijsts.20221002.11>.
- Зінченко, О. (2024). Кібертероризм в енергетичному секторі України та забезпечення кібербезпеки. Науково-практична конференція «кібербезпека енергетики»: Матеріали науково-практ. конф., м. Київ, 29 травня 2024 року. С. 52 – 55.
- Зінченко, О. (2024). Забезпечення конституційної складової кіберзахисту в Україні: актуальність та заходи. 28-річчя конституції України: досвід, воєнні випробування та повоєнний ренесанс, м. Київ, 26 червня 2024 року.
- Зінченко, О. (2024). Проблеми забезпечення кібербезпеки дистанційної освіти в Україні в умовах війни. Інтеграція системи освіти України в європейський освітній простір: Зб. тез доп. VI Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 25 жовтня 2024 року. С. 172 – 173.

- Зінченко, О. (2024). Комплексний вплив кібертероризму на інформаційне суспільство. Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (91): матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 10-11 вересня 2024 року. С. 26 – 28.
- Зінченко, О. (2024). Кібертероризм та проблеми кібербезпеки України в умовах воєнного стану. Безпекова ситуація в Україні в умовах війни: стан, загрози, напрями забезпечення безпеки: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. Конференції. м. Київ, 27 вересня 2024 року. С. 98 – 100.
- Зінченко, О. (2024). Кібербезпека як фактор успішної підготовки дисертації в умовах воєнного стану: виклики та рішення для України. Підготовка дисертацій в умовах воєнного стану: актуальні питання та шляхи їх вирішення, м. Рівне, 28 вересня 2024 року. С. 62 – 63.
- Zinchenko, O. (2024). Cyberterrorism: History of Ukraine and current trends. Actual Issues of Modern Science. Tuculart Edition, European Institute for Innovation Development. European Scientific e-Journal, 33. 70 – 79. DOI: <https://doi.org/10.47451/soc2024-09-02>.
- Zinchenko, O. & Parfonova, I. (2024) Countering cyber threats in the context of digital educational technologies in the higher education system of Ukraine. Academia Polonica, 6, 230 – 238. DOI: <https://doi.org/10.23856/6729>.
- Zinchenko, O. (2025). Cybersecurity in international relations: Risks and prospects. Eximia, 14(1), 1 – 20. DOI: <https://doi.org/10.47577/eximia.v14i1.526>.
- Zinchenko, O. & Parfonova, I. (2025). Implementation of EU eHealth cybersecurity standards in Ukraine. Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення : Матеріали науково-практичної інтернет-конференції, Тернопіль, Ополе, 16-17 January 2025. С. 3 – 5.
- Зінченко, О. (2025). Кібертероризм як новітній виклик безпеці в умовах глобалізації. Сучасні суспільні комунікації: міжнародний досвід та українські реалії: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 20 лютого 2025 року. С. 216 – 219.
- Зінченко, О. (2025). Кібертероризм у російсько-українській війні як новий рівень агресії. Russia-Ukraine War: Consequences for the World: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, January 30 – 31, 2025. С. 102 – 104.
- Зінченко О. Кібертероризм у сучасному політико-економічному вимірі: системний аналіз наслідків та механізмів протидії. Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів, обліку та права : Зб. тез доп. міжнар. науково-практ. конф., м. Ізмаїл, 23 трав. 2025 р. Ізмаїл, 2025. С. 24-25.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фісун Олександр Анатолійович

2. Oleksandr Fisun

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2716-0149

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубов Дмитро Володимирович

2. Dmytro V. Dubov

Кваліфікація: д. політ. н., старший науковий співробітник, 21.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9728-369X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний інститут стратегічних досліджень

Код за ЄДРПОУ: 14282798

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01054, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державне управління справами

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філінович Валерія Вікторівна

2. Valeriia V. Filinovich

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8824-615X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вінникова Наталія Анатоліївна
2. Nataliya Vinnykova

Кваліфікація: д. політ. н., доцент, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5941-7562

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комарова Тетяна Геннадіївна
2. Tetiana Komarova

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7243-249X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шамраєва Валентина Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шамраєва Валентина Михайлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Шевченко Андрій Олександрович

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна